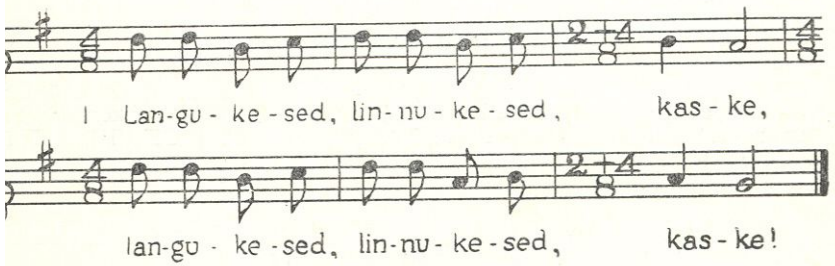
18. MERI ÕUE ALL.

Tori.

[Peigmehepoolsed pulmalised sõidavad pruudiõue ning jääd sinna peatuma. Pruudipulmalised laulavad:]

Langukesed, linnukesed,
kaske,
mis te sial seisate
või te sial vaatate?

[Peigmehepoolsed vastavad:]

Me tahme just ju sisse tulla —
ehk teil oja ukse all,
kaev o kambris laua all,
ehk teil toas tuki suitsu,
kammeris kadaka vingu,
ahu iis agana suitsu?

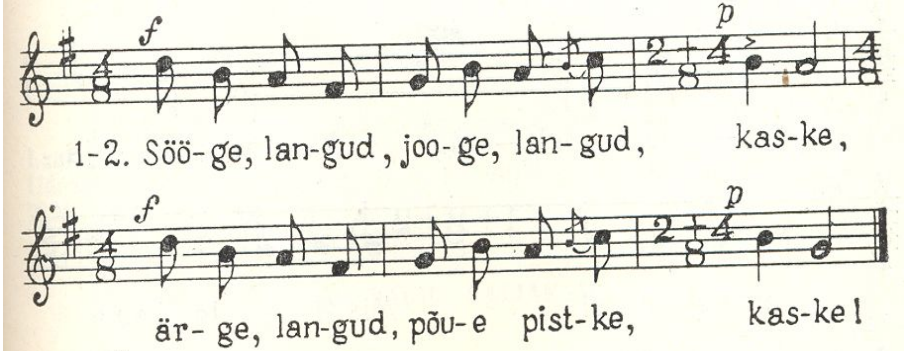
[Pruudi poolt lauldakse uuesti:]

Tulge, tulge, ärge kartke!
Meil on tuba tuttidesta,
seinad siidilintidesta,
parand oli alla paperdesta,
lagi laia laasidesta,
meil o pingid pitsidest,
mede kolle kuldakummi,
ari angerja nahasta,
räästaskord oli kudrustesta,
mede katus kardatoime,
mede sillad sibulased,
pooled sillad porgandised.
Meil on meri õue all,
kalajärv meil kalda all —
sisse keivad siidilaevad,
kauda keivad kalevilaevad,
iga päe keivad Pärnu laevad,
iga reedi Riia laevad,
Peterburgist pikad laevad,
neljapa keivad neitsikesed,
pühaba Pärnu poepoisid.

Laulnud Krõõt Lillestern, 74 a. vana, Tori kihelkonnas, Sindi alevikus 1911. a. Üles kirjutanud P. Tatz ja A. Sildnik (EÜS VIII 1135 (25) ja 1055/6 (51)).

29. SÖÖGE, LANGUD!

Tori.

B 2. 5499

Sööge, langud, jooge, langud,
sööge julgest, jooge julgest!
Ärge te oh'ke, ärge te kartke,
et teil tuleb leivast puudu:
üht me sööme, teist me teeme,
seitse sõtket seina taga!
Meil on küdid küpsetamas,
nadud on ahju laskemas,
vennanaised veeretamas.
Sööge julgest, jooge julgest!
Ärge te oh'ke, ärge te kartke,
et teil tuleb lihast puudu:
meie ätt tappis selle härja,
mis pole põlvel põldu kündnud,
meie ätt tappis selle lehma,
mil pole lüpsik alla saanud!
Sööge julgest, jooge julgest!
Ärge te oh'ke, ärge te kartke,
et teil tuleb joogist puudu:
üht me joome, teist me teeme,
kolmas käärib kamberis!
Sööge julgest, jooge julgest —
meie ätt tegi hästi õlle!
Sööge julgest, jooge julgest!
Ärge te oh'ke, ärge te kartke:
ta käis hästi aidateed,
sagedasti salve teed,
kasinasti kaevuteed!
Kes küll mekib — maha kukub,
kes küll katsub — kaela murrab.
Sööge, langud, jooge, langud!
Ärge te, langud, põue pistke,
pistke põue, jookske õue!
Ma olen hoolas otsimaie:
katsun teil kasukakaenlad,
otsin uue kuue põued —
ehk on teil kakku kaenlassa,
püülipätsi põuessa.
Sööge, langud, jooge, langud,
ärge te oh'ke, ärge te kartke!

Audru. E 78714/5. 1932.

2504. VAHUST VALGEM.

1. 5387

Uhakas on mäela uhke —
veel on uhkem meie neiu,
takerpuu oli metsas tarka —
veel oli targem meie neiu,
küll oli pikka mere pili —
veel oli pikem meie neiu,
küll oli valge mere vahtu —
veel oli valgem meie neiu.
Põle meie neidu piimal pestud,
põle ta võile sulatud,
noorel koorel kokku pandud.
Meie neidu loodud valge,
loodud valge, seisab valge.

Ridala. H I 1, 550 (12). 1888.

2. 5388

Ubin olli uhke uibe'enna —
veel olli uhkemb meie sõtsi,
sarap sirge Saksamaale —
veel olli sirgemb meie sõtsi,
küll olli valge mere vattu —
veel oli valgemb meie sõtsi,
Venemaal lepa vereve —
verevemb olli meie sõtsi,
Poolamaal puu punatse —
punatsemb oli meie sõtsi.

Tarvastu. H II 25, 789/90 (117). 1890.

3. 5389

Küll oli valge mere vahtu, —
veel oli valgem minu peigu,
küll oli sirge sillalauda —
veel oli sirgem minu peigu,
küll oli otse jõe osja —
veel oli otsem minu peigu,
lepp oli lepikus lõbusa —
lõbusam oli minu peigu,
saar oli saarikus saleda —
saledam oli minu peigu,
tamm oli tammikus tasane —
tasasem oli minu peigu.

Tõstamaa. EStK 1, 28/9 (53). 1921.

4. 5390

Uba om aian oige —
viil mi veli oigep,
tapp om aian tasane —
viil mi veli tasatsep.
. . . . . .

Hargla. H III 28, 782/3 (42). 1896.

2596. TULE TARRE TANTSIMA!

1.

Noorikuke, mede mini,
mede meeste vennanaine,
tule nüüd tuppa tantsima,
tule mede tuba tundema!
Pühi tuba, põimi kõrred,
põimi kõrred põlle sisse,
rista-rästa rätikusse,
vii aga mede karjaaeda —
seal siis kasuvad suured sead,
suured sead, punased põrsad,
kiudud härjad, küürusseljad,
laugud lehmad, lampissarved,
mustad härjad, muhkusseljad!

Tõstamaa. EStK 1, 56 (89). 1921.

2.

Neiuke ja nooruke,
tule tuppa tantsimaie,
tantsimaie, valtsimaie!
Ei ma tule teie tuppa:
teie lääved liivased,
teil o lätted lääve alla,
allikad o ahju eessa.
Meie aga neid o nenda ehtin:
kuub tal seljas kullatoime,
kuuehõlmad kullased,
kasukas tal karrakirja.
Meie tuba toosikirja,
seinad siidila silutud,
tua lagi klaasil löödud!
. . . . . .

Tõstamaa. H II 19, 711/2 (72). 1889.

Aituma, meie täname
söötemasta, jootemasta,
laia lauda kattemasta!
Hästi olid kaetud langu lauad:
tüi otsad hommiku poole,
ladva otsad lõuna poole.
Laud oli kalaga kaetud
ja oli lihaga laotud.
Täis me suini, täis me päini,
täis me suini suhkurida,
täis me päini pähkerida,
õlani õluta punane,
kaelani kanamunada,
silmini sialihada!
Hakkame meie minema —
juba hakatse ajama!
Ära me söönud selle lehma,
mis põle põlves poega teinud;
ära me söönud selle härja,
mis põle iial ikkes saanud;
seitse tegu leiba söönd,
kuus aga vaati õlut joond.
Ütlen aga jälle uiest ümber:
mis sest härjast meile sai?

Seitse küünart seljakonta,
kuus aga küünart küljekonta,
sada vaksa sarved pikad!
Mis sest vaadist õllest juua?
Pärm oli peal ja pärm oli all,
lauad üsna ümberringi,
toopi kaksi õlut keskel.

Tõstamaa. H II 19, 488/9 (17). 10

Ära pean mina minema,
ära pean, kallis, kaduma,
ära häästa rahva'asta,
paremasta paikadesta!
Seie jätan selle paiga,
asemed ma annan muile,
toa teisele tõutan!

Emakene, ennekene,
esakene, taadikene,
ei või orjasi õleta
ega panna palgalisi!
Ära pea mina minema,
ära pea, kallis, kaduma;
siia jäta selle paiga,
maha selle marjapaiga,
ära pea häästa minema,
ära häästa rahvasista.
Emakene, ennekene,
võta nüüd kivi kirstu päälta,
tõine tõise otsa päälta,
kolmas või lukku kuhalta,
võta litust mu linika,
võta kõrrust mu kõrika,
pakist valla pallapoole,
sõba servi seisamasta!
Ära pea mina minema,
ära pea, kallis, kaduma —
mul tuli meesi meeleline,
kaasa kaalaarmuline,
mul on peigu pillisseppa,
kaasa kannelitegija!

Paistu. EKS 8°2, 387/8 (1). 1874.

Nüid hakake teie minemä:
teiti kohus koju minnä,
kohus koertega pureta!
Te olete paelu paha tein ja
pinu puid te põletan ja
kuhja heinu te kulutan ja
seetse tegu leibä söön.

Tõstamaa. ERA II 306, 358/9 (35).
1943.

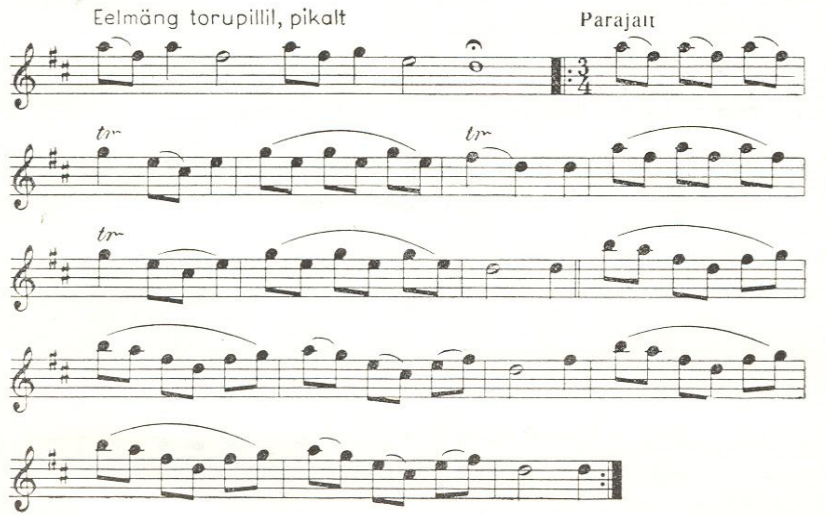
2939. TUBA HAKKAB TUKSUMA.

Hakkame meie minema:
rahvas hakkavad ajama,
tuba hakkab tuksumaie,
leelõugas lõksumaie,
ahi sõnu andemaie,
toauksed ulgumaie,
käerauad karjumaie,
ukselingid liikumaie.
Tuul on õues õige hea,
et saaks üle suure mere —
siis saab otsa meie mure.

Koeru. H II 13, 129/30 (22). 1888.

193. Eesti valss

(torupillil) Tori

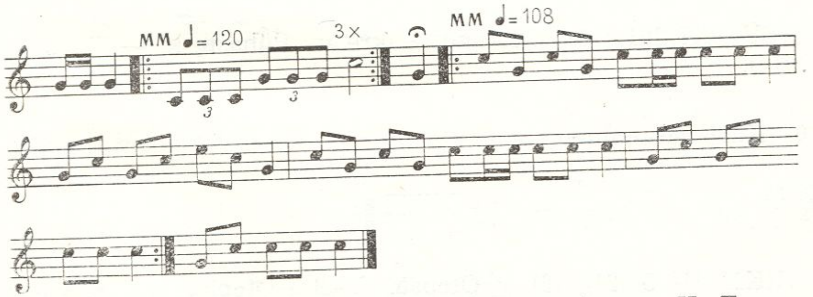
EÜS I 153 (16) ∠ Tori — J. Jürvetson ∠ vanaisalt, kes kuulnud Peeter Penjamilt 1811. a. (1904).

7. Vilepillilugu Tori

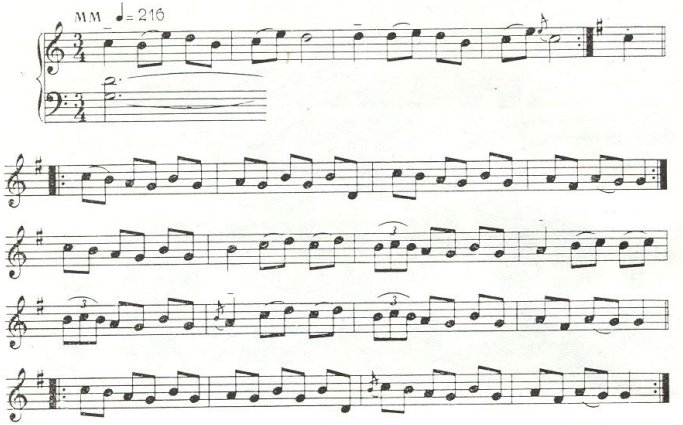
RKM III 5, 214 (5) ∠ Tori, Levi k. — H. Tampere ∠ kuulnud ja meeles pidanud August Pulst 1898. a. Vangsisauna Jaanilt, u. 50-a. (1972).

56. Lepapasunalugu Tori

RKM, Mgn. II 1117 c ∠ Tori, Rätsepa k. — H. Tampere ∠ Mihkel Tiitus, 66-a., lepapasunal (1965).

22. Löss: Kuimetsa Kaie lugu[93] Tori

23. Harju löss[94] Tori

[93] ERA, Pl. 6 A 2/Tori — H. Tampere/Mart Männimets, 64-a., ja Mihkel Toom, 63-a., viiulitel (1936).
[94] R. Põldmäe — H. Tampere, m. t., lk. 136/Tori — H. Tampere/Mart Männimets, 64-a. (1936).